3 ـ ردەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قۇرۇلتى جۇنىددىكى ئاگىرىد ئماجلىسىنىڭ رۇھىن ئۈيرەنىيىك، دايەكتىلەندىرىيىك جاڭا داۋىرددىكى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇغا قۇلشىنايلىق

شىنجياڭداغى ئەر ۋۇلتىڭ تەڭدىك ۋۇقۇق ـ مۇددەسىنىڭ زاڭمەن جونگە سالۇ قامتاماسزدىعى

دۇان ياڭژۇي

پارتيا 19 ـ قۇرىلتايىنىڭ بايانداماسندا مىنالار العا قويىلدى: مەملەكەتتى جاپپاي زاڭمەن جونگە سالۇ ـــ مەملەكەتتى جونگە سالۇداغى تەرەڭ توڭكەرىس، زاڭمەن جونگە سالۇدى قاتاڭ جۇرگىزۇگە، علمي جولمەن زاڭ شىعارۇدى ىلگەرىلەتۇگە، زاڭدى قاتاڭ اتقارۇعا، ئادىلىادا ئادىل بولۇعا، جاپپى حالقتىڭ زاڭعا بويسۇنۇنىا، ئسوز جوق، تاباندى بولۇ كەرەك. نەگىزگى زاڭ مەن زاڭدار بارىنەن جوعارى تۇراتىن، زاڭ الدىندا بارلىق ادامنىڭ تەرەزەسى تەڭ بولاتىن زاڭمەن جونگە سالۇ ۋستانمەن ورناتۇ كەرەك. ەلەمزدىڭ ۋلت قىزمەتى امالياتىندا ئەر ۋلتتىڭ زاڭ الدىندا تۇگەلدەي تەرەزەسى تەڭ دەگەنگە تاباندى بولۇ، زاڭمەن جونگە سالۇ ارقىلى ۋلتتار ىنتىماعىن قامتاماسز ەتۇ ئەرى قۇندى تاجرىيبە، ئەرى ۋلت ستەرىن جونگە سالۇ جۇيەسى مەن جونگە سالۇ قابىلەتىنىڭ وسزامانداىنۇن جوعارىلاتۇدا. ى تيەسلى بورىش. تاياۋدا، مەملەكەتتىك كەڭەس اقپارات كەڭسەسى «شىنجياڭداغى ئەر ۋلتتىڭ تەڭدىك ۋۇقۇق ـ مۇددەسىنىڭ قامتاماسز ەتىلۇى» اق تىستى كىتابىندا شىنجياڭ ۋيعۇر اۋتونومىالى رايونىنىڭ نەگىزگى زاڭىنىڭ، زاڭداردىڭ قاتىستى بەلگىلەمەلەرىن دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، ئەر ۋلتتىڭ تەڭدىك ۋۇقۇق ـ مۇددەسىنىڭ زاڭمەن جونگە سالۇ قامتاماسزدىعىن جۇزەگە اسىرعاندىعىن تولىق ايگىلەدى.

زاڭمەن جونگە سالۇ قامتاماسزدىعى جۇيەسىن قۇردى، كەمەلدەندىردى. شىنجياڭ ۋيعۇر اۋتونومىالى رايونى «جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ نەگىزگى زاڭىنىڭ»، «جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ ۋلتتىق وڭىرلىك اۋتونومىا زاڭىنىڭ» قاتىستى بەلگىلەمەلەرىن قاتاڭ دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، جەرگىلىكتى زاڭ ەرەجە، ەرەجە جاساپ، ۋلت تەڭدىگى ۋۇقۇق ـ مۇددەسىن ناقتى، ەگجەي ـ تەگجەيلى تياناقتاندىردى. «شىنجياڭ ۋيعۇر اۋتونومىالى رايونىنىڭ اۋدان دارەجەلىدەن تومەنگى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىن تىكە سايلاۋدى اتقارۇ ناقتى ەرەجەسى» ئەر ۋلتتىڭ كاندىداتىنارى ئوز ۋلتى ارىسنان پارىقتى سايلاناتىندىعىن بەلگىلەپ، ئەر ۋلتتىڭ، اسرەسە، جان سانى ئبىرشاما از ۋلتتار ۋكىلدەرىنىڭ ۋلى گۇلدەنۇىن جۇزەگە اسىرۇ ئەر ۋلتتىڭ قول ۋستاسىپ، تىزە قوسىپ، بىرگە قۇلشىنىپ كۇرەس جاساۋىن قاجەت ەتەدى. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاندىنان كەيىن، جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسى ۋلت تەڭدىگىن مەملەكەت قۇرۇداعى ئتۇبىرلى پرينسيپتەردىڭ ئبەرى ەتىپ، ۋلتتىق وڭىرلىك اۋتونومىا ئتۇزىمىن ورناتىپ، ۋلتتاردىڭ تەرەزەسى تەڭ، ىنتىماقتى، قارىالاسمدى، جاراسمدى قارىم ـ قاتناسىن دامىتۇدىڭ جاڭا كەزەڭىن اشتى. 70 نەشە جىلدان بەرى، پارتيامىز ئەر ۋلتتىڭ زاڭ الدىندا تۇگەلدەي تەرەزەسى تەڭ بولۇىنا تاباندى بولىپ، ۋلتتىق وڭىرلىك اۋتونومىا تۇزىمىنە تاباندى بولىپ جانە ونى كەمەلدەندىرىپ، ئەر ۋلتتىڭ ساياسي، ەكونومىكا، مادەنيەت، قوعام، ەكولوگيا سياقتى جاڭا تاردا تەڭ تۇرعىدا ات سالسۇ، تەڭ تۇرعىدا داۋىر سندى زاڭدى ۋۇقۇق ـ مۇددەسىن شىنايى قامتاماسز ەتىپ، ئەر ۋلت مادەنيەتىن قامتىعان جۇڭحۇا مادەنيەتىن دامىتىپ، گۇلدەندىرىپ، جۇڭحۇا ۋلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن ۋزدىكسىز سومداپ، جۇڭحۇا ۋلتىنىڭ بوگەۋ بەرمەس قادامەن ۋلى گۇلدەنۇگە بەت الۇىن ىلگەرىلەتتى.

پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى، شي جينپيڭ جولداستى ۋيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتى شىنجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۇ زاڭدىلىعى جونىندەگى تانىم مەن يگەرۇدى تەرەڭدەتپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شىنجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۇ جالپى جوباسىن قالىپتاستىردى، امالىيات مۇنىڭ بۇكىلدەي دۇرىس ەكەندىگىن، ئسوز جوق، ۋزاق ۋاقىت تاباندى بولۇ كەرەكتىگىن دالەلدەدى. ئبز جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شىنجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۇ جالپى جوباسىن تولىق، دالمە ـ ئدال دايەكتىلەندىرىپ، شىنجياڭ قىزمەتىنىڭ باس نىساناسىن مەقتاپ يگەرىپ، شىنجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۇعا، شىنجياڭدى ىنتىماقتاسا ورنىقتىرۇعا، شىنجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۇگە، حالقتى بايىتىپ، شىنجياڭدى گۇلدەندىرۇگە، شىنجياڭدى بايماندى كورىكەيتۇگە تاباندى بولىپ، شىنجياڭداغى ئەر ۋلتتىڭ بىرگە ىنتىماقتاسا كۇرەس جاساۋىن، بىرگە گۇلدەنىپ داۋىن ىلگەرىلەتۇىمىز كەرەك.

شىنجياڭدا ئەر ۋۇلتىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتى جالعاستىرىلدى، قورعالدى، دامىتىلدى

وۋياڭ شيرو

جۇڭحۇا ۋلتىنىڭ ۋلى گۇلدەنۇىن جۇزەگە اسىرۇ ئەر ۋلتتىڭ قول ۋستاسىپ، تىزە قوسىپ، بىرگە قۇلشىنىپ كۇرەس جاساۋىن قاجەت ەتەدى. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاندىنان كەيىن، جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسى ۋلت تەڭدىگىن مەملەكەت قۇرۇداعى ئتۇبىرلى پرينسيپتەردىڭ ئبەرى ەتىپ، ۋلتتىق وڭىرلىك اۋتونومىا ئتۇزىمىن ورناتىپ، ۋلتتاردىڭ تەرەزەسى تەڭ، ىنتىماقتى، قارىالاسمدى، جاراسمدى قارىم ـ قاتناسىن دامىتۇدىڭ جاڭا كەزەڭىن اشتى. 70 نەشە جىلدان بەرى، پارتيامىز ئەر ۋلتتىڭ زاڭ الدىندا تۇگەلدەي تەرەزەسى تەڭ بولۇىنا تاباندى بولىپ، ۋلتتىق وڭىرلىك اۋتونومىا تۇزىمىنە تاباندى بولىپ جانە ونى كەمەلدەندىرىپ، ئەر ۋلتتىڭ ساياسي، ەكونومىكا، مادەنيەت، قوعام، ەكولوگيا سياقتى جاڭا تاردا تەڭ تۇرعىدا ات سالسۇ، تەڭ تۇرعىدا داۋىر سندى زاڭدى ۋۇقۇق ـ مۇددەسىن شىنايى قامتاماسز ەتىپ، ئەر ۋلت مادەنيەتىن قامتىعان جۇڭحۇا مادەنيەتىن دامىتىپ، گۇلدەندىرىپ، جۇڭحۇا ۋلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن ۋزدىكسىز سومداپ، جۇڭحۇا ۋلتىنىڭ بوگەۋ بەرمەس قادامەن ۋلى گۇلدەنۇگە بەت الۇىن بىرگە قۇرىلتايىنان بەرى، شي جينپيڭ جولداستى ۋيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتى شىنجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۇ زاڭدىلىعى جونىندەگى تانىم مەن يگەرۇدى تەرەڭدەتپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شىنجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۇ جالپى جوباسىن قالىپتاستىردى، امالىيات مۇنىڭ بۇكىلدەي دۇرىس ەكەندىگىن، ئسوز جوق، ۋزاق ۋاقىت تاباندى بولۇ كەرەكتىگىن دالەلدەدى. ئبز جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شىنجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۇ جالپى جوباسىن تولىق، دالمە ـ ئدال دايەكتىلەندىرىپ، شىنجياڭ قىزمەتىنىڭ باس نىساناسىن مەقتاپ يگەرىپ، شىنجياڭدى زاڭمەن جونگە سالۇعا، شىنجياڭدى ىنتىماقتاسا ورنىقتىرۇعا، شىنجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۇگە، حالقتى بايىتىپ، شىنجياڭدى گۇلدەندىرۇگە، شىنجياڭدى بايماندى كورىكەيتۇگە تاباندى بولىپ، شىنجياڭداغى ئەر ۋلتتىڭ بىرگە ىنتىماقتاسا كۇرەس جاساۋىن، بىرگە گۇلدەنىپ داۋىن ىلگەرىلەتۇىمىز كەرەك.

جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۇدىڭ ۋلى تاريحي بارىسندا، شىنجياڭ ەكونومىكالىق، قوعامدىق داۋىر مەن حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۇدا بۇرىن بولماعان تابىستارعا قول جەتكىزىپ، ادامدىق ۋۇقۇق ستەرىندە بۇرىن بولماعان ىلگەرىلەۋشىلىكتى جۇزەگە اسىرىپ، ئەر ۋلتتىڭ تاڭداۋلى مادەنيەتىن جالعاستىرۇ، قورعاۋ، دامىتۇ قىزمەتىنە بۇرىن بولماعان دارەجەدە ئمان بەرىلدى.

ئەر ۋلت بۇقاراسىنىڭ جۇڭحۇا مادەنيەتىن شىنايى مويناۋىن ۋزدىكسىز كۇشەيتۇ ـــ شىنجياڭداغى ئەر ۋلتتىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىن جاقسى جالعاستىرۇدىڭ، قورعاۋدىڭ، دامىتۇدىڭ العى شارتى. جۇڭحۇا مادەنيەتى ئەر ۋلت مادەنيەتىنىڭ توپتاماسى، جۇڭگوداعى ئەر ۋلت حالقى بىرگە جاراتقان، جالعاستىرعان جانە دامىتقان، ۋلتتار ىنتىماعى مەن مەملەكەت تۇتاستىعىنىڭ رۇحانى دانەكەرى. ئەر ۋلت تۇگەل جۇڭحۇا ۋلتىنىڭ قالىپتاسۋى مەن دامۇىنا ۋلەس قوستى، ئەر ۋلت مادەنيەتى جۇڭحۇا مادەنيەتىنىڭ ايىرىلماس قۇرامداس بولىگى. جۇڭحۇا ۋلتىنىڭ ورتاق تۇلعا تاريحى مەنانى دالەلدەدى: ئبزدىڭ كەڭ ـ بايتاق مەكەنىمىزدى ئەر ۋلت بىرگە اشقان، ئبزدىڭ ۋزاق تاريحىمىزدى ئەر ۋلت بىرگە جازعان، ئبزدىڭ شۇعىلالى مادەنيەتىمىزدى ئەر ۋلت بىرگە جاراتقان، ئبزدىڭ ۋلى رۇحىمىزدى ئەر ۋلت بىرگە جەتىلدىرگەن. شىنجياڭداعى ئەر ۋلت مادەنيەت جاعىندا ئوزارا قۇرمەت ەتۇى، ئوزارا سۇينە ئبىلۇى، ئوزارا ۋىرەنۇى، ئوزارا ۋلگى الۇى ئتىيس.

شىنجياڭداعى ئەر ۋلتتىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىن جالعاستىرۇعا، قورعاۋعا، دامىتۇعا ايرىقشا ئمان بەرۇ پارتيامىزدىڭ ئەر ۋلتتىڭ تەرەزەسىنىڭ تۇگەلدەي تەڭدىگىنە تابىندى بولۇىنىڭ جاندى بەينەسى. مەملەكەتتىك كەڭەس اقپارات كەڭسەسى جۇىقتا «جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىنىڭ ادامدىق ۋۇققا قۇرمەت ەتۇ جانە ونى قامتاماسز ەتۇ ۋلى امالياتى»، «شىنجياڭداعى ئەر ۋلتتىڭ تەڭدىك ۋۇقۇق ـ مۇددەسىنىڭ قامتاماسز ەتىلۇى» اق تىستى كىتابىن بىركەس ـ تىركەس جاريالاپ، ۋلتتىق وڭىرلىك اۋتونومىا ئتۇزىمىنىڭ ادامدىق ۋۇقۇقتى قامتاماسز ەتۇى مەن شىنجياڭداعى ئەر ۋلتتىڭ تەڭدىك ۋۇقۇق ـ مۇددەسىنىڭ قامتاماسز ەتىلۇى سياقتى جاعدايلاردى جالپى بەتتىك تانىستىردى. جۇڭگو ۋكىمەتى مەن شىنجياڭ شىنجياڭداعى ئەر ۋلتتىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىن اشۇعا، جالعاستىرۇعا، قورعاۋعا جانە جاڭالىق اشىپ دامىتۇعا ايرىقشا ئمان بەردى. ئبرىنشى، «جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ مادەنى ەسكەرتكىشتەردى قورعاۋ زاڭى»، «جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ بەيزاتتىق مادەنيەتىن مۇرالارىن قورعاۋ ەرەجەسى»، «شىنجياڭ ۋيعۇر اۋتونومىالى رايونىنىڭ ۋيعۇر مۇقامى كورىكەمونەرىن قورعاۋ ەرەجەسى» شىنجياڭداعى ئەر ۋلتتىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىنىڭ جالعاستىرىلۇىنا، قورعالۇىنا قامتاماسزدىق ازىرلەدى. «شىنجياڭ ۋيعۇر اۋتونومىالى رايونىنىڭ ئتل ـ جازۇ قىزمەت ەرەجەسى» ئەر ۋلتتىڭ ئتل ـ جازۇ تەڭدىگى پرينسيپىنە تاباندى بولىپ، از ۋلت بۇقاراسىنىڭ ئوز ۋلت ئتل ـ جازۇىن قولدانۇ ۋۇقۇق ـ مۇددەسىنە تولىق قۇرمەت ەتتى. «شىنجياڭ ۋيعۇر اۋتونومىالى رايونىنىڭ وڭتۇستىك شىنجياڭ وڭىرىندە تولىق ورتا ساتىسىنداعى تابىندى بولۇىنىڭ جاندى بەينەسى. مەملەكەتتىك كەڭەس اقپارات كەڭسەسى جۇىقتا «جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىنىڭ ادامدىق ۋۇققا قۇرمەت ەتۇ جانە ونى قامتاماسز ەتۇ ۋلى امالياتى»، «شىنجياڭداعى ئەر ۋلتتىڭ تەڭدىك ۋۇقۇق ـ مۇددەسىنىڭ قامتاماسز ەتىلۇى» اق تىستى كىتابىن بىركەس ـ تىركەس جاريالاپ، ۋلتتىق وڭىرلىك اۋتونومىا ئتۇزىمىنىڭ ادامدىق ۋۇقۇقتى قامتاماسز ەتۇى مەن شىنجياڭداعى ئەر ۋلتتىڭ تەڭدىك ۋۇقۇق ـ مۇددەسىنىڭ قامتاماسز ەتىلۇى سياقتى جاعدايلاردى جالپى بەتتىك تانىستىردى. جۇڭگو ۋكىمەتى مەن شىنجياڭ شىنجياڭداعى ئەر ۋلتتىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىن اشۇعا، جالعاستىرۇعا، قورعاۋعا جانە جاڭالىق اشىپ دامىتۇعا ايرىقشا ئمان بەردى. ئبرىنشى، «جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ مادەنى ەسكەرتكىشتەردى قورعاۋ زاڭى»، «جۇڭحۇا حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى زاڭى» قاتارلى زاڭ، زاڭ ەرەجەلەردى جاساپ، اتقارىپ، ئەر ۋلتتىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىنىڭ جالعاستىرىلۇىنا، قورعالۇىنا، دامىتىلۇىنا كەپىل بولدى. ئەر ۋلتتىڭ تاڭداۋلى ئداستۇرلى مادەنيەتىنىڭ جالعاستىرىلۇى، قورعالۇى، دامىتىلۇى ئەر ۋلتتىڭ تەڭدىگىنە ۋ ۋلتتىڭ تەڭدىگىنە ۋ ۋلتتىڭ تەڭدىگىنە ۋ